XLIV. évf. Kolozsvár, 1934. junius. 6. sz.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Library of the PACIFIC UNITARIAN SCHOOL for the MINISTRY Berkeley California

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Negyven éve esperes.

Azt tapasztaljuk, hogy a hosszú életű püspök mellett az esperesek is megállták a versenyt. Osváth Gábor, a felsőfehéri dicsekedett azzal, hogy legrégibb, ma Gvidó Béla viszi el a pálmát, mert ő nár tullépett a 40 éven. Mindig érdekes és értékes ember volt. Öntudatos és lankadatlan munkás. Visszaidézzük tanulókorát s lám már akkor alkotni tudott. A csekély számú theologus ifjúságot megmozgatja s az Önképző körben, fillérekből, segélyalapot gyüjtenek. Ebből az összegből nagyon sokan kisegítették magukat apró kölcsönökkel s szivesen fizették a kamatot. A Bölöni Farkas Sándor lelke működött bennök, aki hivatalnok társairól és önmagáról igy gondoskodott, a Gondoskodó Társaságban, amely ma is működik, épp mint a Gvidó Béláé. Saját magáról is tudott gondoskodni s nem rajta múlt, hogy ma nem leggazdagabb papunk.

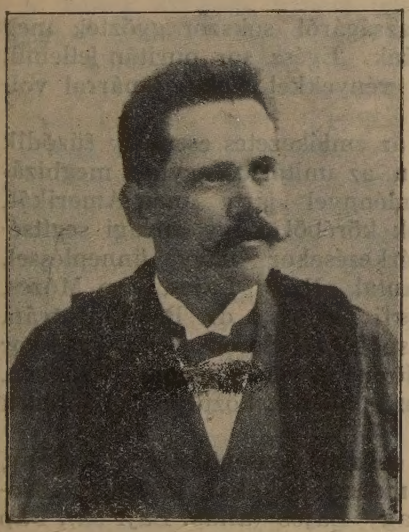

Gazdag ő emellett is, mert a papi pályán igen szép tiszteletet követelő múlt áll háta mögött. A pap-fiú már magával hozta a pálya szeretetét és megbecsülését, s ahhoz hű maradott mindvégig.

Esperesi hosszú pályáját a kitartás, pontosság és szigor jellemezte. Volt gondolata s azt érvényesíteni tudta. Volt akarata s az

...n College for the ministry
Berkeley
California

nem ismert meghátrálást. Talán nem volt nagyon népszerű, de papjai soha sem vonták meg tőle a tiszteletet és a megbecsülést, mert tudták, hogy a törvény végrehajtója és a törvényesség embere.

Az Egyh. Főtanács azzal méltányolta érdemes esperesi szolgálatait, hogy újra, meg újra megválasztotta főközügyigazgatónak. A Főtanácsokon az elnöki asztal mellett a törvényes eljárást bátorsággal megkövetelte, mihelyt arra szükség volt. A tanácskozásokban és a véleménynyilvánításban önálló, és ha kellett, kitartással maradt meggyőződése mellett. Bár szeretett a maga útján járni, a közérdeket egy percig sem tévesztette szeme elől, s ha olykor tapasztalt a köz ellen irányuló törekvést, bátran szembe szállt azzal.

Nem régen találkoztam egyik világi vezetőférfivel. Szóba került, hogy már túllépte a törvényszerinti korhatárt. Az ő felügyelő gondnoka határozottan azt nyilvánította, hogy Gvidó Béla nélkülözhetetlen ember. Ezt valljuk mi is, s kívánjuk, hogy csak növelje azokat az évszámokat, mert abból egyházközségére, egyházkörére és az egész unitárius egyházra csak jó származik.

Üdvözöljük, köszöntjük és kívánunk Gvidó Bélának még számos évet s állandó jó egészséget. *Boros György.*

Régi diákélet.*

Irta: **Heltai Nándor.**

Ennek a közmondásnak igazságáról sokszor győztek meg bennünket áldott emlékű tanáraink. Egész sor puritán-jellemű, atyai gondolkozással és magyar erényekkel ékes tanárral voltunk körülvéve, ú. m.:

Kovács János (igazgató); az az emlékezetes esemény füződik személyéhez, hogy diákkorunkban, az unitárius egyház megbízásából, dicsőséggel és nagy eredménnyel járta meg Amerikát, ahonnan, az amerikai unitáriusok köréből nagy anyagi segítséget hozott az egyháznak. Hazaérkezésekor nagy ünneplléssel, tüntetéssel fogadtuk. (Kovácsi Antal, Nagy Lajos, Pap Mózes, Benczédi Gergely, Ulár Pál, Péterfi Dénes, dr. Bartok István, Mózes András, Ferenc József püspök, dr. Boros György, akkor theológiai dékán, most Ferenc József utóda a püspöki székben, tudtommal csak egyedül ő van még életben közülünk, a többiek mind elmentek már őseik után.

E nemes lelkű tanárok, de sokszor kisegítették a szegény, anyagi zavarokkal küzködő, nyomorgó diákokat. Különösen Kovácsi bácsi, (alias: Micipsa), Nagy Lajos (alias: Laji bá), Pap Mózes (alias: Mózsi bá) — csak így neveztük őket egymás közt, — jártak elől jó példával. A megszorult diákok többnyire tőlük kértek és kaptak kölcsönt. Sokan is maradtak, amint mondani szokás, hálás adósuk — mindörökre.

Ezeknek a kölcsönkéréseknek voltak humoros epizódjai is.

Pl. Mózsi bá és Hankó Domokos diák közt a következő kölcsönügyleti jelenet játszódott le:

Hankónak volt 5 forintja, de ehhez még 5 forintra volt szüksége, hogy megvehessen egy kabátot. Elment tehát Mózsi bá-hoz, aki tagbaszakadt, nehézkes ember volt, — és így szólt:

— Tanár úr, kérem, legyen szives nekem 5 forintot kölcsönözni. Egy kabátot akarok venni. Vissza fogom fizetni hálás köszönettel.

— Édes fiam, — mondja Papp Mózes, az ő nehézkes székely modorában — én is megköszönném, ha maga adna nekem kölcsön 5 forintot.

— A legnagyobb örömmel. Parancsoljon Tanár Úr, — feleli Hankó és már nyújtotta is feléje az 5 forintot.

Erre Mózsi bá, széles mosolyra derülve, elővette viseltes bugyellárisát, kihámozott belőle egy 5 forintost és szó nélkül kezébe nyomta Hankónak.

Különben is a Mózsi bá szörnyen komoly, sulyos és gyakran komor külseje alatt, egy nagyon kedves humorista és nemes lélek lakozott. Szokása volt, hogy aki az alsóbb osztályokban helytelenkedett vagy nem tudott felelni, a kathedrán levő asztal alá bujtatta. Néha öten-hatan szorongtak alatta.

*

Mózsi báról fel kell még jegyeznem, hogy bár néha szivesen humorizált nekünk, de azért igen nagy tekintélye volt, nemcsak a diákok körében, hanem felsőbb hatósága előtt is. Ennek jellemző példája a következő eset:

Abban az időben sok diák sorsát a vizsgai felelet döntötte el. A vizsgákon irott thézisekből feleltünk, ki-ki a kihuzott thézisen levő anyagból. Egyik vizsgánkon Mózsi bá a théziseket abban a sorrendben helyezte el, ahogy a könyvben egymás után következnek a tételek. A cenzor ezt észrevette és szép óvatosan odalépett a tanári asztalhoz, hogy a théziseket összekeverje, de Mózsi bá szándékában megelőzte, sulyos kezeit hirtelen rácsapta a thézis csomóra, merően ránézett a cenzorra és így szólt:

— Ezt *én* raktam össze!

A cenzor szó nélkül — az osztály gúnyos derültsége közben visszakullogott a helyére.

A jó öreg Kovácsi bácsi, akit óra alatt meg akart inteni, arra csak ránézett, hüvelyk, mutató és középső ujját maga elé tartva némán megfenyegette. Ez nála titokban való intést jelentett. Akit e titkos jel kiséretében névleg is megszólított, ez nyilvános megintést képezett.

Szegény Tornya, sokszor hallott a Kovácsi bácsi ajkairól, aki egy kissé selypített és erősen erdélyiesen beszélt, — ezt a rendreutasítást:

— Tornya! — Kétszer titokban, háromszor nyilvánosan intettelek meg, — mégsem használt neked.

(Folyt. köv.)

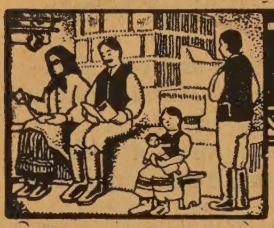

TŰZHELY MELLETT

Urvacsora osztáskor.

Templom. Szent, néma, ünnepélyes csend.
Épp most hallgatott el az orgona.
Úrvacsora-osztás. A férfiak mennek
Magukba mélyedten, sorban, gondolkozva.
Mennek találkozni az élő Jézussal . . .
Én is imádkozom, Élet Fejedelme,
Boldog ujjongással, szent várakozással
Vendégségbe megyek, kész a lakoma.

Előttem egy lány ül, tenyerébe hajtva bájos fejecskéjét,
Imádkozik buzgón, s akit szíve szeret, most lép a pap elé:
„Ez az én testem, mely ti érettetek megtöretett."
S a fiatal férfi veszi a kenyeret.
A lány fel sem néz, csak könyörög szeliden:
„Áldd meg, Isten, őt, mert szeretem, szeretem . . ."

Ránézek a lányra, s magamra gondolok,
Én is ilyen voltam, éppen ilyen voltam,
Én is mindig, mindig érte imádkoztam,
Érte imádkoztam, „Érte", aki párom.
S ez a liliomszál, drága kis leányka:
Testvérem, barátom.

Most ismét felcsendül, fel a szent magasba,
Hallelujját zengő, győzedelmes ének:
Összetett kezekkel, könnyes szeretettel
Megáldom, megáldom, ifjú szíveiket . . .

Schullerné Sillay Erzsébet.

Légy hű mindhalálig.

Pár évvel ezelőtt is érezni lehetett a gazdasági helyzet nehézségeit. Ennek következtében sokan hagyták el falunkat és mentek ki Amerikába, hogy ott próbáljanak szerencsét. Multkoriban egy nyári szürkületkor kiültünk a nagy kőrisfa alá, figyeltük a denevérek repkedését és a romladozó templom tornyában a kuvik sikoltó hangját.

Sokan ültünk a kőrisfa alatt, jelen volt az egész szomszédság. Ott volt egy Dávid nevezetű is, aki szintén kivándorolt volt Amerikába, de Isten segítségével hazajött. Kértük, beszélje el a kivándorlók sorsát, főkép az övét és barátjáét, Albertét. Dávid elkezdte: 1928-iki évben elfogott az arany utáni vágy, gazdagok akartunk lenni Alberttel együtt, s kimentünk Amerikába. Itt hagytuk azt a földet, melyen először láttuk meg a napot: a szülőföldünket, vagyonunkat. Albert még a családját is. Itt hagytuk szerény és jámbor falunkbelieket és mentünk egy oly helyre, ahol mindenki gazdag és nem szerény, mint a bárány, hanem vérengzőbb az oroszlánnál. Megérkeztünk Argentinába.

Először is meg kellett válnunk fekete csizmáinktól és posztó harisnyánktól, mert ilyen ruhában még a legkisebb gyermek is hazátlannak csúfolt. Rettentő, 40—42 fokos melegek voltak. Nappal a hőség kibirhatatlan, nem tudtunk dolgozni, csak reggel és este; akkor is csak akkor dolgoztunk, ha volt mit. Az idő lassan telt. Már hat hónapja is eltelt, hogy így, nyomorúan éltünk, mikor azt vettük észre, hogy nem gazdagodtunk, hanem ellenkezőleg, szegényedtünk. Munkát nehezen kaptunk. Inkább többet fizettek a munkáért egy spanyolnak, mint hogy nekünk adták volna ide. Már nem volt újság, ha valamelyikünk egy nap csak egyszer evett. Már a ruhánk is rossz volt. (Ha otthon történt volna ez velem, nem szégyeltem volna koldulni, de itt egy gondolat visszatartott . . . hogy apámék megtudják a konzultól. Nem akartam, hogy beteljesüljön apám utolsó szava: „Majd ott koldulni fogsz.“)

Albertnek már a levelek gyakran jöttek a feleségétől, s esdekelve kérte Albertet, hogy küldjön pénzt, mert ha nem, a kis vagyont dobra ütik az utiköltségre felvett kölcsönért. Albert könnyes szemekkel teszi a levelet zsebébe, de nem válaszol. Öt hónap mulva ismét jött egy levél, talán a legutolsó, de a legszomorúbb is. A kis telek a zsindelyes házzal együtt már nem az övék, vehetik a vándorbotot s egyúttal a koldusbotot is, s mehetnek e helyről el, valahova oda, hol nem ismerik őket. Albert elmondja ezt nekem. Aztán hallgat... Megkérdeztem, hogy miért hallgat. Albert azt felelte, hogy átgondolta haj-

dani boldog életét. Mikor szántott a kis birtokon reggeltől estig. Mikor este hazament, az öt kis fia elébe szaladt és kérdezték, hogy mit hozott. És most éheznek az ő aranyéhsége miatt. Ez volt utolsó értelmes beszéde velem.

A kunyhójából nem jött ki többé, hallgatag volt, később nem ismert meg már engem se. Egy hét mulva szokatlan lárma üti meg a fülemet. A zaj az Albert szobájából jött. Már sokan voltak a kunyhó körül, de nem mert senki bemenni. Összekúszált hajjal állt Albert a szoba közepében, a butorokat mind darabokra törte. Megőrült! Mikor már elfáradt, összeesett a romok között s elaludt örökre . . . Nekünk, magyaroknak kellett eltemetnünk, így követelte a hazai becsület. Kértünk bár egy koporsó nagyságú földet a temetőben, de nem kaptunk, még pénzért sem. Elvittük egy szép erdő szélére. Oda temettük. Egyszerűen. Nem mondott fölötte senki prédikációt, de annál többen voltak az éneklők és siratók. Egy nagy fa alá temettük el. Az erdő elsiratta, a madarak elénekelték; kell-e ennél szebb, pompásabb temetés? Az öreg fa öreg levelei ráhullanak elmuláskor s betakarják a sírt. Nem messze tőle sebesvizű patak folyik, mely ha kiárad, a sírt megtisztítja, az elhalt leveleket elviszi a sírról. Igy nyugszik Albert idegen földön, idegen sírban. Ha nyugszik . . . Ha ott nyugodni tud. Megborzongtam, mikor az elhagyott sírt pár hét mulva újra felkerestem. Eszembe jutott a tiszteletes úr szava: „Légy hű mindhalálig hazádhoz, fajodhoz." Az idő telt. Én már egész szegény voltam, már nem volt hajlékom sem. Most már haza akartam menni: de mivel? Végül is akadt valami kis szerencsém, s mint fütő a hajón, haza vergődtem. Minden mértföldnyi út után úgy éreztem, mintha egy-egy mázsás kő esnék le szívemről. Elérkeztem szülőföldem határára. Egy percre megálltam. Eszembe jutott egy gondolat, amelyet én nem tartottam meg. „A nagy világon e kivül, Nincssn számodra hely, Áldjon, vagy verjen sors keze, Itt élned, halnod kell!"

Már látszott a szülőfalum templomának tornya. Én ebben a percben azt hittem, hogy a világ legboldogabb embere vagyok, holott a legszerencsétlenebb voltam. Elértem a régi szülőházamat. A régi helyett új volt most és szép. Megálltam egy kicsit, de hogy miért, nem tudom. Talán szégyeltem is magam a ruhám miatt. Csak gondolkoztam, ez alatt talán akaratlanul a kapu kilincsére tettem a kezemet és újból ott voltam, ahol ezelőtt nyolc évvel, az udvaron. A testvéreim, gyermekei nem ismertek meg. Volt mégis valaki, aki megismert: az anyám. Egy perc alatt nyakamba borult s keservesen sírtunk. Csak egy szót tudtam mondani: „Anyám!" Megérkeztem!

Kérem az Istent, ne engedje, hogy még egyszer elcsábítsanak szülőföldemről idegen országok hazug hírei.

Egészen besötétedett mire Dávid elbeszélését befejezte. Megilletődött csendben hallgattunk mindnyájan. Azután feltűnt a vacsoracsillag s mi boldog örömmel siettünk haza, egyszerű otthonainkba, melyeket pár óra előtt még szegényeseknek láttunk, de melyeket most oda nem adtunk volna a világ sűrű kincséért sem.

Dimén András.

---

*Uram, közeledem feléd.**

Ahogy lépdelek előre
lassan évről évre,
mind többet és többet
emelem szemem az égre.

Ahogy fogy bennem a vágy, a láng
rendre-rendre,
mind hivebben és hivebben
tekintek a keresztre.

Ahogy húnynak renyhülő
véremben a virtusos álmok:
az Istenből mind többet
és többet látok.

Ahogy halkulnak a lázas,
bátor, gőgtarajos szomjak.
mind többet és többet vagyok
lakója a templomoknak.

Ahogy sorvad lazuló inaimban
az erő, a táncos-vadság,
lelkem a kételyek.
mind jobban és jobban elhagyják.

Mire rogyva, lihegve fölérek
öregségem hónapos szirtjére,
nem is nézek máshova —
éjjel, nappal csak az égre.

Gyallay-Pap Sándor.

*Mutatvány szerző most megjelent verseskötetéből.

Halljátok meg!

Ritka dolog, de megesett,
Példaképpen mondom,
Erős példa: mint kell állni
Az élet porondon.
Mint kell állni, ott, hol szükség
Dologszeretettel,
Mint kell élni áldozatos,
Nemes, igaz tettel.

*

Hivatalnok ember a példamutató.
Iratai között szorgalmas kutató.
Megnéz mindent híven, elolvas, elintéz,
Nem nyugszik az elme, sort vés az egyikhez.

Mindenik sor biztos, erő lakik benne,
Legyőz sok nehéz bajt, mintha nem is lenne.
Dolgozik napestig rendíthetetlenül,
Nem mozdul helyéről, hogyha egyszer leül.

Tárgyal, iktat, könyvel, hivatalának él,
Nem számít a tavasz, a nyár, az ősz, a tél.
Négy fal között futnak, repülnek az évek,
Eredménye is van dolgozó kezének.

Jóllét veszi körül, feleség, gyermekek
Szeretik, tisztelik nyíltan az emberek.
Hasonlón tesz ő is, fülében a szavak:
„Szeressed az embert, szeresd úgy, mint magad."

De itt nincsen vége, hogy is lenne vége,
Szeme sokszor felnéz, fel a magas égre,
Keresi az Istent, hogy reá találjon.
Meg is találja őt forró ima-szárnyon.

Áldozati oltárt gyújt az ő számára,
Kitől segedelmet nem ok nélkül vára.
Áldozati oltár megrakva gazdagon,
Úrvacsorai bor s csengő pénz van azon.

A hívek számára, pap, mester számára,
Mind, mind önként adva, szívesen ajánlva,
Kelleténél is több — ó, be csodadolog,
Aki ekép tehet, ó be csuda boldog!

Ó be csuda dolog a mai világban,
Mikor a szíveken annyi lakat, zár van,
Aranybetű vésést érdemel az ilyen,
Aki hite mellett kitart ilyen híven.

Akit nem zavar meg mások hidegsége,
Kik szívében szent tűz talán sohsem ége,
Kik gúnykacagással gyáván tiltakoznak,
Áldozatot tisztán csak magukért hoznak.

Atyámfia, testvér! Erős példát adtál,
Munkában és hitben győzelmes maradtál,
Sokakat legyőztél, sokat felülmultál,
Fellelkesedtél a régi dicső multnál.

Mikor éjsötétben fényes tüzek gyúltak,
Mikor vize támadt a kiszáradt kútnak,
Áldozatos szívek hoztak tüzet, vizet,
Mi a lankadásból új életre vihet.

Dicső mult emlékek csak melegítsenek,
Lobogjon a tüze keresztény szívednek,
E lobogó tűznél maradj nagynak, szépnek,
Maradj követendő drága példaképnek!

*

Ritka dolog, de megesett,
Úgy, ahogy elmondám,
Erős példa, mint kell állni
Az életnek frontján.
Hol szükség van, ott legyetek
Munkaszeretettel,
Irjatok új, szebb jövendőt,
Igaz, nemes tettel!

Vári Domokos.

Vidám szavaddal...

Vidám szavaddal, zengő énekeddel —
Dalló madár vagy óh te ifjúság!
Elröppensz, hogyha földi létünk fáján
Megsárgult lombtól hervadó az ág.

Ha már kikorhad életünknek fája
S nem tart örökkön földi életünk,
Óh bár dalolnál rajta ifjúságunk
Madárkája, örökké dalt nekünk!

Dr. Pálmay Sándor.

A brassói unitáriusok.

Az a lesujtóan szomorú eset, hogy Brassóban az unitárius templom építését miniszteri rendelet alapján a városi hatóság karhatalommal megakadályozta, ezúttal még felülvizsgálat alatt van.

Nem foglalkozunk vele, de igazat adunk annak a román véleménynek, hogy az ilyen eljárás csak fokozza az unitáriusok buzgóságát és kitartását. Lapedatu miniszter a küldöttségünk előtt kijelentette, hogy az unitáriusok egészen szabályszerűen jártak el, tehát joguk és igazuk van.

Ez a mai helyzet.

Pillantsunk be a mult idők írásaiba. A XVII. század virágzó unitárius élete lehanyatlott s csak a XVIII. sz. végén hallunk újra Brassóról. 1777-ben egy lutheránus, Mauksch György temetésére az engedélyt a róm. katholikusok közbelépése következtében a hatóság meg akarta tagadni, ellenben Gáll János fiskális director kijelenti, hogy a bevett vallások követőinek joguk van bármely helyen gyakorolni szertartásaikat, tehát a Brassóban elhalt lutheránust, ha kívánják, eltemetheti az unitárius pap is.

Ugyancsak 1777-ben történt, hogy a beszolgáló unitárius pap Brassóban egy katholikus gyermeket megkeresztelt. A kath. pap feljelentést tett a guberniumhoz. Ebben az évben a kath. pap azzal fordul a guberniumhoz, hogy az apostatakat, — tehát a protestánsokat — rendelje vissza a kath. egyházba.

1777-ben panaszt tesznek az unitáriusok, mert a Brassóba beszolgáló papot meggátolták az úrvacsora kiosztásában. Érdekes lesz a beszolgáló lelkész, Gedő István sepsikőröspataki lelkész jelentését megismerni: „midőn a brassói unitárius szolgálóknak úri szent vacsorát osztogatnék és midőn feles számmal, asztalos vagy ácsmester Cerbes Mihály házánál, Hosszúutca 60. v. 70-en összegyültünk volna és mi szentséges munkánkhoz hozzá is fogtunk volna, azonban három emberek csak bejövének, amint azok után felnyomozhattuk, 1-mus Bolgárszegben lakó István nevű templomszolga és még kettő: Gregorius a korcsmáros és még egy harmadik, minket isteni szolgálatunkban zavarni (snobalni) kezdének, elannyira, hogy magunk mentségére még csak szólni sem tudánk. Asztalunkat felforgatták, a szent végre készíttetett kenyerünket és borunkat a földhez vetékezének, elkárosították, amint az elvitatott portékáknak restitucziójából ki fog jőni és a mészégető karácsonyfalvi emberek folyamodványokból.

Ezek után — írja tovább Gedő István, egyik közülök csak reám rohana és a hajamat megfogá, ezt mondván: No, pap mordion teremtette, hol a kehel, a hajamat kétszer is megfogja, az hallgatóim közül egyik kezéből a hajamat kiszabadítá, kö-

zönségesen mondák: a biró parancsolt, azonban én protestálván, hajam megfogatott szent munkánkban való megszentségtelenítés miatt. Kimenének és in confusione eszünkbe jutván, megjelentettük mind a mélt. biró uraknak, mind a mélt. várnagy úrnak."

A panaszra csak 1781-ben érkezett meg a kormányszék válasza.

A beszolgáló papok tovább folytatták munkájukat, ha megszakításokkal is, de a szent kötelesség teljesítésével. Rendes lelkészt csak 1909-ben hívtak és kaptak Weress György lelkészjelölt személyében, akkori lelkes és áldozni kész gondnokunk Weress György kívánságára. Sajnos, ez a kisérlet nem felelt meg a várakozásnak. A legújabb idő harcosainak szolgáljon tájékozásul, de egyben buzdításul a Madách intése: mondottam, ember, küzdj és bizva bizzál.

Dr. B. Gy.

A brassói unitárius templomépítés beszüntetése. Ebben a páratlanul álló eseményben brassói lelkésztársunktól részletes ismertető közleményt kaptunk, mely sajnos, lapzárta után érkezett, ezért e számban leközölni nem tudjuk, azonban jellemzéséül az esetnek s tájékozásul azok számára, akik a napi lapokból még nem ismernék, annyit e helyen közlünk, hogy a város helyet adományozott a templom számára, az törvényes úton és módon a brassói unitárius egyházközség tulajdonául telekkönyveztetett, a város az építéshez az engedélyt megadta, 1934 április 29-én megtartott ünnepélyes alapkőletételnél a város képviseltette magát, hozzáfogtak az építéshez s mikor a fundamentumot lerakták, akkor az építkezés tovább folytatását betiltották! Hogy miért? mily okon és milyen alapon? E kérdésekre tiszta, egyenes és nyilt feleletet nem lehet kapni! Egyházi főhatóságunk minden szükséges lépést megtett ezt érthetetlen rendelkezés visszavonására, püspök úr a Kolozsvárt tartózkodó Lapedatu vallásügyi miniszter úrnál közbenjárt ez ügyben, de ezideig még az építkezési betiltást nem oldották fel! Szomorú és fájdalmas jelenség, hogy ilyenek is megtörténhetnek.

Unitárius diákok kirándulása a Biharban.

Május 19-én déli 1 órakor alig adták ki a három és félnapos pünkösdi vakációt már is 15 perc múlva két tanár vezetése mellett Bánffyhunyad felé robogott a 24 tagból álló kiránduló csoport. A kisebbek első gimnázisták voltak ugyan, de becsülettel viselték a szép látnivalókkal fűszerezett kirándulás összes vi-

szontagságait. A kirándulás kettős célja akkor érkezett a megvalósulás állapotába, mikor a kiszámíthatlan indulású és érkezésű kalatai vonatról este 8 órakor leszállottunk. Szénacsűr és padlásból álló fekvőhely, a következő nap kolumbácsi legyekkel kisért nehéz gyalogútjára jó pihenőnek bizonyult. Havasalji növényekkel szegélyezett útunk elérte a Meleg-Szamos Smida feletti részét. Fenyves erdő, pisztrángdús hegyi patak feledtette a kolumbácsi legyek kellemetlen, de máskülönben érdekes támadását. Ilyen élményben kevés embernek van része, hiszen tisztességben megöregedett emberek sem emlékeznek ilyen veszedelmes járásra. A második nap éjjeli szállásáról a Mindenható gondoskodott hatalmas fenyőfák képében, melyek éjjeli árnyékában lobogó tűz és csobogó patak mellett pihent a társaság. Fölöttünk a fenyves erdők küldték mély sóhajukat az otthon aggódó szülők felé... Azonban az Oncsászai csontbarlangot (Pestenea smeilor. Drachenhöhle), mely a Földkerekségén hires, csak reggel közelíthettük meg. Kora reggel beléptünk a kereteiben is megkapó csontbarlangba, a régi temető színhelyére, ahová azelőtt 50—60 ezer évvel barlangi medvék, oroszlánok és hiénák jártak temetkezni. Szemmel látható, kézzel fogható, sokszor feltünő ép állapotban maradt bizonyítékok.

A kirándulás utolsó napja látnivalókban rendkivül gazdag Szamosbazár-nak volt szentelve. Itt nemcsak ősfenyvesek, hanem toronyalakú sziklák mély szakadékok, üde havasi virágok teszik felejthetetlenné a Természet e remekművű alkotását. Búcsúzóul elmondhatjuk a Bihar költőjének kezdő verssorait:

Isten veled árnyas fenyvesek homálya,
Szűrke kőpadoknak bársonyos mohája,
Hol míg csendben ülve megpihentem
Boldog álmodásba ringattatatok engem.

A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL

A mai ember (Homo sapiens L.) kialakulása.

Az emberi élet bizonyos korszakaiban olyan szükség van a mesére, mint akár csak egy darab kenyérre. Ádám és Éva legendája minden népnél megtalálható és addig, amíg gyerekből lesz a felnőtt, mindig szükség van a mesére. Annyi bizonyos, hogy már régóta foglalkoznak az emberi nem eredetével s csak a XIX. század végén sikerült az első biztos adatot kimutatni. Ma már az őslénytan, embriologia, anatomia, fiziologia annyi bizonyítékot tár a kutató elé, hogy ma ilyen tekintetben csak részletkérdésekkel foglalkozik a tudomány. És ilyen részletkér-

dést idézünk J. I. Atkinson könyvéből: Atkinson az *exogamia* világszerte elterjedt szokásából indul ki, mely a primitiv férfi számára *tabuvá* teszi a saját törzsének asszonyait és arra kényszeríti, hogy más törzsből raboljon magának feleséget. Atkinson szerint az ősi Homonidák, az emberszabású majmokhoz hasonlóan elkülönült családokban éltek; egy-egy erős férfi főnöksége alatt. Mihelyt a család fiai felnőttek, a családfő elkergette őket, de a fiatal nők nagyobb részét visszatartotta. Az elmart egyedek összeálltak és külön családokat alkottak. Ez felel meg legjobban a vadon követelményeinek és élelmezési viszonyainak. Ma is folyik tovább ez a harc: apa a fiával egy fedél alatt ma is nehezen fér meg. A vadászat és sok minden más ősi életlehetőség előnyössé tette a nagyobb csoportok kooperációját. Megindult az az átalakulás, amely a családi kereteket is átalakította.

A Homonida anya egyforma szeretettel gondozta fiait és leányait, de az apa ellenségesen viselkedett a fiaival szemben, mert mindenikben vetélytársát látta. Igy az anya, ha fiait meg akarta tartani maga mellett, akkor meg kellett tanítania őket arra, hogy óvakodjanak az „Öreg" felbosszantásától. Az ifjak lelkébe lassanként bevéződött a félelem és tisztelet az Öregekkel szemben. Megtanulták, hogy számukra *tabu* minden, ami az Öregeké. Megtanulták, hogy bizonyos dolgokat, ami az Öreg irigységét vagy féltékenységét felkelthetné, titokban kell elvégezni, nehogy az Öreg meglássa.

Igy tanulta meg az ember az önfegyelem elemeit és vágyai elfojtását, de ugyanakkor megszületett az első bűn. Az ember az első állat, amely tabukkal a bűn fogalmának megteremtésével az ösztönök kordában tartásával, önmagának és társának fegyelmezésével erkölcsös lénnyé változott. Igy jött létre a mai társadalmi ember, amely ha sok tekintetben csodálatos is, de még sokat kell javulnia.

Torda-hasadék. A természet szeszélyes, de azért folytonos munkája kies Erdélyországban kevés helyen alkotott olyan szép és csodálatos helyet, mint a Torda melletti Hesdát patak alsó folyásában. Koszorús magyar próza-irónk: Jókai Mór „Egy az Isten"-ében emlékezik meg Brassai tudásával alátámasztott híres Balika várának és környékének leírásában. Bár szépek az Alpesek hóval takart bércei, magasztosak a Kárpátok szikár bércei, mégis a Torda-hasadék különleges formái, híres flórája, jellegzetes faunája olyan vonzó erőt gyakorol a Természet hegyeit, völgyeit és síkságait barangoló turistára, hogy akarva-nem-akarva, mindúntalan felkeresik. Keletkezését illetőleg sok mende-monda forog közszájon. Többek között nevezetes Szent László legendája, amikor fohásza után a háta mögött levő hegy hirtelen megrepedt és így az őt üldöző kúnok elől megmenekült. Kőváry László szerint, ki Szabó apát leírását

közli: „a Torda-hasadék engede lecsapolási útat azon tónak, mely Peterd nevű faluk vidékét tartá víz alatt".

A tudomány mai felfogása szerint kizárólag csak a víz munkájának tekintik a Torda-hasadék keletkezési okát.

A természet ezen csodálatos alkotásának könnyebb kihasználhatása végett az Erdélyi Kárpát-Egyesület a Hasadék Mészkő felőli bejáratánál egy modern stilusú emeletes menedékházat

A régi menedékház romjai ahova az Erdélyi Kárpát Egyesület uj menedékházát épiti.

épít, melynek kezdeményezésében *Bors Mihály* köri felügyelő gondnok járt elől jó példával, mikor e célra 40.000 (Negyvenezer lejt) ajánlott fel. Tekintettel arra, hogy e menedékház egyúttal az erdélyi magyar turisták egyik büszkesége is akar lenni, az Erdélyi Kárpát-Egyesület elvárja az aranyosszéki falvak erkölcsi és anyagi támogatását.

Dr. Ferenczy Sándor.

Felhivás a Dávid Ferenc Egylet összes köri és egyházközségi fiókegyleteihez. Ez évben ünnepeljük Egyletünk alapításának 50-ik évfordulóját. Az ünnepi év legkimagaslóbb eseménye a Székelykereszturt tartandó nyári zsinat alkalmából rendezendő Dávid Ferenc Egylet idei közgyűlése lesz, melynek időpontját később jelezzük. Ez alkalomból 1000, azaz ezer lejes jutalomdíjat tüzött ki a központi választmány Egyletünk történetének megírására s erre Benczédi Pál alsóboldogfalvi lelkészt kérte fel. *Alkalmi óda írására 500, azaz ötszáz lej tűzetett ki.* Erre a pályázatra ez uton is felhivjuk olvasóink és munkatársaink figyelmét. Határidő: július 15. Pályamunkák és jeligés levelek a Dávid Ferenc Egylet központi választmányához Cluj-Kolozsvár, Unitárius kollégium, küldendők.

Felkérjük összes fiókegyleteinket, hogy nyári munkaprogrammjaikba vegyék föl Egyletünk fönnálásának 50 éves évfordulását s gondoskodjanak, hogy annak jelentősége illőképpen kidomboríttassék. Egyházunk megújulása egyháztársadalmi egyletünk munkájától függ igen nagy mértékben s a Dávid Ferenc Egylet 50 évének méltatása nemcsak buzdító voltaképen, hanem útmutatás gyanánt is kiváló segítségére lehet az egyháztársadalmi munka eredményesebbé való tételének.

Ez 50 éves évforduló alkalmából kiadandó emlékkönyvre anyagot szándékozunk összegyüjteni. Kérjük hát összes fiókegyleteinket, hogy amennyiben tehetik, küldjenek fényképet a jelenlegi tisztikaraikról, vezetőség és választmány együtt, ha pedig ezt nem tehetnék, legalább azoknak neveit küldjék be a kolozsvári központi választmány címére, hogy a kiadandó emlékkönyvben megörökíthetők legyenek.

Végül pedig kérjük a köri fióegyletek elnökségét, hogy évi rendes, nyári közgyűléseik időpontját közöljék velünk, hogy erre a központi választmány kiküldöttjeit leküdhessük.

Unitáris testvéri szeretettel: **Dr. Varga Béla** ügyv. alelnök, **Szent-Iványi Sándor** titkár.

Egyleti élet Iszlóban. A komor téli estéket színessé és hangulatossá tették heti összejöveteleink, melyeken Fekete Zsuzsánna elnöknő vezetése mellett sok jó és hasznos dolgot tanulgattunk. Itt a tavasz, rövidek az esték, a mezei munka munkára hív mindenkit. Igy az ifjúság sem tud késői órákra fennma-

radni s ezért egyleti munkánkat 1934 április hó 8-án egy nagyobbszabású műsoros estély keretében az őszig bezártuk. Ugy anyagilag, mint erkölcsileg nagyon jól sikerült ez estélyünk. A fiatalságnak és a fáradozó vezetőknek ezuton is köszönetet mondunk. Az elemi iskola tanulói is április hó 3-án egy műsoros délutánt rendeztek, melyen ősrégi székelytáncok mellett monológot és kisebb színdarabokat adtak elő. Régebb vígabbak, boldogabb idők teltek, de ebben a nehéz válságban mikor: Bús furulya szólal a Bekecs aljában. Szomorú a nóta szép Erdély országban, e szomorú nótát néha együtt fújtuk. Az elmúlt nehéz téli éjszakában együtt működött itt gyermek és ifjú! F. L.

Csifó Salamon alapitvány részére az utolsó nyugtázás óta a következő adományok érkeztek: Bagaméry Zsombor 100, Kolozsvári Hitelszövetkezet 200, Borbély Máté 100, dr. Hintz György és neje 200, Pálffi Rózsika 100, Benkő Árpád és neje 200, Kolozsvári Unitárius egyházközség 500, Kolozsvári Gondoskodó Társaság 500, dr. Kiss Mór 100, Geréb Zsigmond 100, dr. Kantz József és felesége 200, dr. Abrudbányay Ede 100, dr. Mikó Lőrinc és neje 200, Bors Mihály 300, Lőrinczy István vallástanár 200, Pál Ferenc esperes 100, Keresztesi Dénes 100, Lőrinczy Domokos lelkész 100, Kisgyörgy Imre pap 50, dr. Gyulay Tibor 2700, Kiss Jenő pap 100, Kovács Lajos pap 100, dr. Papp Antalné sz. Iszlay Margit 200, Lőrinczy Géza pap 100. Az alapítványra eddig begyűlt: 12.300 L. Mielőtt az alapítványt rendeltetési céljára beadnám, felkérem Csifó Salamon barátait, tisztelőit, hogy az alapítvány javára adományaikat hozzám küldeni méltóztassanak. Kolozsvár 1934 május 30. Hadházy Sándor pénztárnok.

Követeudő példa. Alsóboldogfalván Bán Pál kebli tanácsos az ottani unitárius egyházközségnek a lelkész által használt bennvalóját beültette három éves gyümölcsoltványokkal, melyeket ő maga vásárolt a fiatfalvi Ugron-udvarból. Nevezett kebli tanácsos ezt azzal a céllal cselekedte, hogy a lelkészi bennvaló a mai kor igényeinek megfelelően legyen jövedelmezővé téve. Másfelől pedig az a célja Bán Pál kebli tanácsos afiának, hogy ezen gyümölcsfák értékét (950 lej) az egyházközség alapítványaként az ő és neje nevére tegye le az egyházközségnél, hogy annak jövedelméből az iskolás és konfirmáló növendékek számára, ahol a szegénység miatt az indokolt, vallási könyveket vásároljunk, s ha jut a pénz jövedelméből, a magyar tankönyvet is az állami iskolába járó szegény gyermekek számára. Bán Pál afia unitárius szabadelvüségére mutat, hogy ugyanezt a nemes cselekedetet a helybeli református egyházközségnél is végrehajtotta. Ugyancsak itt említjük meg, hogy Bán Pál az alsóboldogfalvi unitárius templomot ellátta két szép énekmutató táblával. Az Isten segítse meg Bán Pál afiát, hogy nemes munkájának lássa meg fölemelő eredményét s egyházunkban adjon az Isten sok hasonló jóakaratú, buzgó hiveket.

A lelkészek kongruájának felemelése tárgyában dr. Boros György püspök dr. Mikó Lőrinc egyházi titkár és Rázmán Mór lelkészjelölttel együttesen felkeresték május hó 21-én délután a Kolozsvárt tartózkodó Lapedatu vallásügyi miniszter urat és kérték, hogy az unitárius papok kongruáját a többi egyházak (gör. kel. és gör. kath.) papjaiéval tegyék egyenlővé, vagyis emeljék fel. A miniszter úr őméltósága teljes jóakarattal igérte, hogy e kérést méltányolja és erre figyelemmel lesz.

Unitárius imaház Biharban. A bihari leány egyházközség szervezése újabb lendületet vett két buzgó egyháztagnak április hó 8-án megnyilatkozó áldozatkészsége által. Szabó József egyházközségi pénztárnok és neje: Lakatos Juliánna, szép telkűknek bizonyos részét, egy 12 m. hosszú, 5 m. széles épülettel jó lelküktől indíttatva, az egyházközségnek ajándékozták. Ugyanakkor Bereczky Dániel gondnok értékes szép fekvésü helyen egy kat. hold földet adott temetőnek. Értékes adományaikkal megalapozói lettek a jövendőnek s önzetlen tettükkel példát mutattak az egyházias élet terén. Istennek áldása kisérje életükben. — Szabó József afia az imaház alapját lerakta az adott épületben, mely, átalakítással, unitárius hiveink otthona és temploma lesz. Az átalakítással járó költségek erőnket túlhaladják, ezért a mai nehéz anyagi körülmények között is az egyetemes unitárius egyház és minden unitárius egyén támogatását kérjük egyházépítő munkánkban, nehogy az anyagiak hiánya miatt a lelkiekben szenvedjünk kárt. Hisszük, hogy kérő szavunk meghallgatásra talál és bármily csekély összeggel hozzájárulnak unitárius testvéreink imaházalapunk gyarapításához.

Eljegyzés. Nagy Géza áll. ig.-tanító és neje: Pálffy Irma bájos leánya, Irmuska és Patakfalvi Béla (firtosmartonosi) körjegyző április hó 2-án, husvét másodnapján, tartották eljegyzésüket szép és bensőséges családi ünnepély keretében. Sok szerencsét kivánunk!

Amerikai hang. A bostoni Christian Register írja: Sok kisérletet tettünk már, hogy istentiszteletünket vonzóbbá tegyük és hogy papjainkban profétát lássunk. A felújulásnak legújabb biz-

tató jelét abban látjuk, hogy az unitárius gyülekezetek oly papokat keresnek, akik a régi próféták mintájára, ha kell, még a vadonba is készek kivonulni az ige hirdetésére. Számos gyülekezet kifejezte azt a kívánságát, hogy nekik olyan papokra van szükségük, akik arra törekesznek, hogy megtartsák a régit ahelyett, hogy újat keressenek.

Felügyelőgondnoki beiktató kolozsvári kollégiumunkban. Kolozsvári kollégiumunk április hó 29-én iktatta be ünnepélyesen tisztükbe dr. Gál Kelemen és dr. Gyergyai Árpád f. ü. gondnokokat és ezzel az aktussal ez a két kiváló egyházi férfi még szorosabb kapcsolatba került egyházunkkal és iskolánkkal. Mindketten olyan ősi unitárius családból származnak, ahol tradició volt az egyház és iskola iránti szeretet, s ez a szeretet f. ü. gondnok afiai lelkéből eredő sok más nemes tulajdonság hatása következtében olyanná fejlődött, hogy szereplésük egyházi és iskolai ügyeinkben immár fogalommá vált. Ezuttal is csak hálával gondolhatunk főhatóságunk bölcs intézkedésére, amivel lehetővé tette, hogy két ilyen kiváló egyh. férfi került kollégiumunk vezetőségébe s bennük erősséget, támaszt adott intézetünk részére. — A beiktató ünnepély műsorát a theol. ak. énekkara vezette be. Szent-Iványi Sándor theol. h. tanár imája után a főtiszt. püspök ur tartott beiktató beszédet, megemlítve azokat a tudományos és családi kapcsolatokat, melyek f. ü. gondnok afiait iskolánkhoz és egyházunkhoz kötik. Ezután dr. Gál Kelemen tartotta meg székfoglalóját, részleteket olvasva fel a kollégium történetére vonatkozó ujabb kutatásaiból a közönség feszült érdeklődése mellett. A mult a jövő alapja; a jövendő reménysége tartalmatlan az elmúlt idők ismerete nélkül. Dr. Gál Kelemen a régiek ismertetésével épen azt a célt szolgálta, hogy a jövő iránti bizalmat tartsa ébren a most élők lelkében. Dr. Gyergyai Árpád a hangképzésről és az iskolás gyermekek beszélő képessége fokozásának lehetőségéről értekezett. Az előadás a szülők és tanítók részére rendkivül sok hasznos ismeretet nyujtott, ezeknek a fölhasználása minden gyakorlati nevelőnek elsőrangú feladata kell, hogy legyen. A hosszasan megtapsolt előadások után dr. Szent-Iványi József egyh. főgondnok úr üdvözölte az egyetemes egyház nevében a beiktatottakat. Felhivta figyelmüket azokra a nehézségekre, amik a mai időkben iskoláinkat körülveszik s kérte, hogy minden erejüket és bölcseségüket használják fel kollégiumunk és egyházunk érdekében. Gálffy Zsigmond koll. igazgató a főgimn. üdvözletét és bizalmát tolmácsolta azzal a két férfiúval szemben, akik gyermekkoruktól fogva intézetünknek hűséges tagjai, jóakaratú barátai voltak s akik a jövőben is bizonyára szeretettel fogják megvédeni intézetünk jogos érdekeit. Vári Albert dékán a theol. akadémia részéről üdvözölte az új f. ü. gondnokokat, kérte, hogy érdeklődésüket őrizzék meg továbbra is lelkésznevelő intézetünk iránt, mely egyházunknak annyira fontos szerve. Ezután Gálffy Zsigmond igazgató felolvasta a beérkezett üdvözlőírato-

kat, a székelykeresztúri főgimn. előljáróságának, a keresztúri, marosi, tordai, kolozsdobokai egyházköröknek testvéries szeretettől teljes jókívánságait. Bezáró beszédet mondott dr. Ferencz József isk. f. ü. gondnok s végül a főgimn. énekkara énekelt. Az ünnepélyen résztvettek az unitárius társadalom tagjain kivül a testvér magyar egyházak képviselői is.

Gyermekdélután. A kolozsvári unitárius leány elemi iskola szépen sikerült műsoros délutánt rendezett április 29-én a koll. tornatermében. A műsor a következő számokból állt: Szavalt Varga Ivánka, párbeszédet adtak elő Nagy Irénke, Barakonyi Ibi, zongorázott Demény Sárika, táncolt Ürmösi Juci, színdarabot adtak elő a 3—4. oszt. tanulók, hegedűlt Vaska Béla, szavalt Miklósi Évike, magántáncot adott elő Weress Zsófika, zongorakettőst játszottak Hadházy Éva és Pap Juci, az 1—2. oszt. tanulók színdarabot adtak elő, a 3—4. oszt. tanulók tornája után hegedűlt Szabó László; az egyes számokat konferálta Sykó Laci. A műsor gondos és lelkiismeretes összeállításáért Péter Rózsika tanítónőt illeti a dicséret.

Lelkészi nyugdíjazás. Geréb Zsigmond fiatfalvi lelkész afia folyó év május 1-től kezdve nyogalomba vonult. 42 éven át állott egyh. szolgálatában s ez alatt az idő alatt nemcsak a szokásos lelkészi munkát végezte el odaadással, híveinek és felettes hatóságainak elismerésére, hanem élénken kivette részét az egyház sokféle más munkájából is. Most, amikor a lelkiismeretes lelkipásztort megillető nyugalomba vonul, annak a reménynünknek adunk kifejezést, hogy érdeklődését egyházi ügyeink iránt a jövőben is meg fogja tartani, amihez jó egészséget és további munkakedvet kivánunk.

Dalosverseny. A folyó év május 27-én Sepsiszentgyörgyön tartott székely dalosversenyen a nőikarok II. csoportjában elsődíjat nyert a nagyajtai D. F. E. dalköre, a vegyeskarok III. csoportjában I/a díjat az ürmösi D. F. E. vegyeskara, I/b díjat a szemerjai D. F. E. vegyeskara nyerte. Örömmel gratulálunk a nyerteseknek! Szolgáljon ez a szép eredmény biztatásul minden dalárdánknak, hogy a jövőben minél nagyobb sikerrel vehessenek részt a hasonló versenyeken!

Harangszentelő ünnepély. Május 6-án gyönyörű ünnepség keretében szentelte fel a tordai egyházközség újon vett harangjait. A délelőtti istentisztelet alkalmával egyh. beszédet mondott dr. Varga Béla egyh. főjegyző, harangszentelő beszédet tartott dr Boros György püspök, a harangok beszerzésének történetét ismertette Lőrinczy Dénes esperes, közben a tordai Magyar Dalkör és D. F. E. vegyeskara énekelt. Délután vallásos ünnepély volt a templomban, imádkozott Ürmösi József, énekelt Puksa Endréné, Ütő Manci tanárnő orgonakiséretével, szabadelőadást tartott Szent-Iványi Sándor theol. h. tanár, szavalt Késmárky Miklós theol., énekelt a tordai Dalkör, az ünnepséget bezárta dr. Boros György püspök. Az ünnepségen képviselve volt Torda város közönségén kivül az egész Aranyosszék.

Lelkészbeiktató. Ürmösy Gyula lelkész május 13-án tartotta beiktatóját Fiatfalván. Jó egészséget, munkakedvet kívánunk afiának pályája kezdetén; árassza el őt híveinek szeretete, megbecsülése, ami tegye számára könnyűvé nehéz és felelősségteljes munkáját!

Halottaink.

Abrudbányai Rédiger Géza. Született 1887. aug. 14-én Szabédon, meghalt Nyárádgálfalván 1934 április 19-én. Iskolai tanulmányait kezdette székelykereszi főgimnáziumunkban, végezte a kolozsváriban, lelkészi vizsgát tett 1910 június 29én; házasságra lépett Bartha Emilia unitárius tanítónővel 1930 augusztus 20-án. Lelkészi szolgálatát kezdette Kénosban, folytatta Marosvásárhelyen és rövidre nyúlt életét bevégezte Nyárádgálfalván, híveinek osztatlan tisztelete és szeretete mellett. Milyen rideg szavak, mintha kalapácsütések szólnának koporsóján, nekünk mégis úgy tetszik, megelevenednek e szavak, életről beszélnek, mert akit e sorokban temetünk, egy kedves, melegszívű barát, kiváló egyházi szónok, költői lelkületű pap, apjától örökölt tehetséggel biró nemeslelkű egyházi férfiú, akit szellemes, kedves modoráért mindenütt, de különösen Marosvásárhely társadalmi köreiben nagyon, de nagyon szerettek. Most nyárádgálfalvi híveit borította gyászba oly korai eltávozása, azt az egyházközségünket, hol nyugodalmat talált lelke a papi nemes szolgálatban, hol híveinek apraja, nagyja olyan tisztelettel és szeretettel vette körül, amilyen csak az igaz embernek, a melegszívű papnak jár. Mi együtt gyászolunk a gyászolókkal, jó feleségével, más szeretteivel és egyházközségével. Pihenj csendesen Te, aki pihenést nem ismertél, a béke és szeretet hintsenek álmot hamvaidra. *H. S.*

Horváth Albertné, kálnoki Bedő Berta életének 48., házasságának 13. évében hosszú szenvedés után folyó május hó 11-én Székelyudvarhelyen elhunyt. Férjén, édesanyján és testvérein kivül két leánya Deák Berta és Piroska síratják benne egyetlen támaszuknak, édesanyjuknak elvesztését.

Székely Tivadarné, sz. Czetz Vera 61 éves korában, házassága 34-ik évében Kolozsváron elhunyt. Az elköltözött anyósa volt Tana Ferenc kolozsvári presbiter afiának.

Özv. Szabó Sándorné, sz. Ütő Anna életének 61-ik, özvegységének 17-ik évében május hó 12-én Dicsőszentmártonban hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultban Ütő Lajos székelykeresztúri lelkész afia testvérnénjét gyászolja.

Barabás Béla a magyar politikai életnek évtizedeken át önzetlen harcosa, kolozsvári kollégiumunknak véndiákja kínos szenvedés után 79 éves korában Aradon elhunyt. Emléke legyen áldott, pihenése csöndes a hazai földben!

Vajda Béla ny. közjegyző 71 éves korában, boldog házassága 41-ik évében elhunyt. Temetése május 27-én Vámosgálfalván ment végbe a küküllői egyházkör osztatlan részvéte mellett. Benne dr. Vajda Béla dicsőszentmártoni ügyvéd egyh. tanácsos édesapját veszítette el.

GYERMEKVILÁG

Jimmy.*

Irta: Gr. Telekiné Mitschell Ida.

Tizenkét éves volt Jimmy történetünk idején és Amerika kellős közepén, Wisconsin államban lakott egy tanyán. Édesatyja Svédországból vándorolt ki Amerikába s magával hozta a svédek szorgalmas, munkaszerető természetét. Jimmy, már Amerikában született s a svédektől csak nagy kék szemeit s magas termetét örökölte. A szorgalomról és munkaszeretetről egyelőre még nem tehetett bizonyságot, mert csodálatosképpen mindig ott tünt föl szeplős arcocskája és szalmaszínű haja, ahol a munkát hírből sem ismerték. Nem volt ő épen lusta, vagy rossz, csak nagyon szeretett játszadozni, csatangolni s a maga feje után járni.

Egyik szép nyári napon épp a kutyájával játszadozott, mikor édesanyjának hangját hallotta: „Gyere be, Jimmy, hogy vágjam le a hajadat.“ Jimmy, amily nagyon szerette édesanyját, épp oly kevéssé állhatta a hajvágást. Hogy tehát a benne viaskodó ellentétes érzések elintézhessék egymás közt ezt az ügyet, Jimmy hátra szaladt a csürbe, s elrejtőzött a gazdasági gépek között. Még jól ki sem pihenhette azonban magát a nagy szaladás után, mikor egy hatalmas tenyér megragadta gallérjánál fogva s egy másik tenyér el nem mondható irányú és értelmű lengő mozgásától kisérve, beszállította a házba. A bátyja volt. Fido kutyája meghatva ballagott utána, mint aki teljesen érti az igazságtalanságot, melyet a durva erőszak Jimmy ellen elkövetett.

A hajvágás réme elkerülhetetlenül ott csattogott egy olló képében a Jimmy orra előtt. Jimmy nagy sóhajtásokkal ereszkedett a hajvágó székbe: édesanyja nyakába kötötte a nagy, fehér kendőt, hogy a lehulló hajszálakat felfogja s a fésű már nekiszegeződött a hajának, mikor hirtelen kopogtatás hallszott a konyha ajtaján. A „Farm hand“, a béres hozta az összegyűjtött tejet. Persze, Jimmy édesanyjának el kellett rakni a tejet, s ezért ott hagyta egy percre Jimmyt. Hát ha ez nem a sors ujjmutatása, akkor nem tudom mi az, gondolta Jimmy. Felugrott tehát a székből s úgy, ahogy volt, fehér kendővel a nyakában, kiiramodott a szobából. Futott, futott,

* Gyerekek, úgy olvassátok ezt a mesét, hogy ezt egy amerikai, de most már nálunk lakó unitárius néni írta számotokra. Jimmy fiú név, olyan mint nálunk Jancsi. Azonban nem Jimmynek, hanem Dzsimi-nek kell kiejteni.

végig a hosszú gyümölcsös kerten, hogy minél messzebb érjen, hová édesanyjának hivó szava nem hallatszik el s ő nyugodt lelkiismerettel mondhatja, hogy őt senki sem hivta hajvágásra. Egészen a kert másik végében, egy nagy fa alatt végre megállt s minthogy nagyon meleg volt, az izgalmas menekülés pedig nagyon kifárasztotta, fejét a fa derekának vetve, lassan-lassan elszunnyadott. Álmából Fidó ugatása s erős zümmögés ébresztette fel. Riadtan vette észre, hogy vagy öt-hat mérgesen zümmögő méh kerülgeti az orrát. Fel akart ugrani, de valami visszarántotta a hajánál fogva és nem tudott megmozdulni. Amint körültapogatta a fejét, keze a fa derekán valami sűrű, ragadós folyadékhoz ért. Persze, most már tudta. Macskaméz! Az a faszurok, mely a fa kérge alól ki szokott szivárogni. S az ő levágatlan nagy haja ebbe beleragadt. Mindez villámgyorsasággal cikázott át a fején, miközben a támadó méhek ellen a másik kezével védekezett. Tudta, hogy most gyorsan kell cselekednie, mert ha nem, valamelyik méh melyeknek oduja itt lehetett valahol a fában, megtalálja csipni. Kétségbeesetten kezdett kiabálni, közben azonban eszébe jutott, hogy úgy sem hallják meg a házban, hiszen éppen azért szaladt ilyen messzire, hogy ő se hallja a házbelieket. Rémülete nehéz könnyekben tört ki, mikor az egyik méh éppen az orra hegyébe eresztette a fullánkját. Elképzelte, mi lesz a vége, ha ez így megy tovább. A méhek mind nagyobb tömegben csődültek ki az oduból s haragosan dongták körül Jimmy fához ragadt fejét. Pedig ő már hallott arról, hogy sok méhcsipésbe bele is lehet halni!

A helyzetet végül is Fidó oldotta meg. Megfutva az egyenlőtlen harcból, éktelen ugatással a házba szaladt, mire Jimmy édesanyja gyanut fogva, végigszaladt a kerten, míg csak megtalálta szorongatott helyzetben lévő fiacskáját. Egy két nyiszszentés az ollóval, s Jimmy kiszabadult kényelmetlen fogságából. De ugyan ideje is volt már, mert ha fejének hátsó részén haja levágatása folytán veszített is gömbölyüségéből, annál többet nyert az elülső részen, ahol a méhek hat teli találata után uborkává dagadt orra és cipóvá duzzadt arca mutatták a csata eredményét.

Ettől kezdve nem volt buzgóbb fiú a hajvágásra való jelentkezésben, mint Jimmy, egész Amerikában.

Fődolog:

a vallásban az igazság gyámolítása,
az üzleti életben a köz szolgálása,
a nevelésben az elfogulatlan érdeklődés,
a kormányzásban a nép java,
a művészetben a szép kifejezése,
a tudományban a tények tisztelete.

Hamis Ferkó kalandjai.

I.

Kezeügyében van pástétom és Kalács,
Ígan eszik, iszik, hízik is a szakács;
Csábítja Ferkót is bor, tepertyű, bukta; —
Ne legyen Ferkó se, hogyha nem lesz kukta!

II.

Kukta lett Ferkóból, akadna is dolga,
Csakhogy nem a dolog az ő első dolga;
Titkait kutatja az éléskamrának...
Hej, nem jó vége lesz a nagy borivásnak!

III.

agyot inni jó volt, jobb most lepihenni,
zakács pipájából füstöt eregetni,
lagát hatalmasnak, nagy úrnak képzelni,
z egész világot csak semmibe venni.

IV.

De az egész világ mért forog zavartan?
Egy helyett két virág mért nyilt az ablakban?
Feláll, zúg a feje, majd elesik szegény,
Két világot lát, *de egyet se a helyén.*

A képeket Pálffy Zoltán rajzolta.

A tizennegyedik unitárius világkonferencia Kopenhágában ez év augusztus 14—19. napjain lesz. Ezt megelőzően julius 30-tól augusztus 12-ig nyári theologiai kurzust tartanak a világ vezető szabadelvű keresztény egyetemi tanárai, augusztus 12. és 13. napjain pedig nemzetközi unitárius ifjúsági konferencia lesz. Ez utóbbi, tehát a nemzetközi ifj. konferencia mindössze 10 dán koronába kerül. A többi alkalommal a hotel költségek szintén mérsékeltek. Háromféle ellátási lehetőséget ajánl a nyomtatott programm. „A" osztályon napi 15—18 dán korona. „B" osztályon napi 11—12 dán korona. „C" osztályon napi 8—9 dán korona. Az egyes osztályok a hotelek minőségét jelzik, egyébbként a szoba és napi négyszeri étkezéssel a teljes ellátás minden osztályon benne van a jelzett árban. Egy dán korona 28 lejt tesz ki a mai átszámítás szerint. Dánia, Norvégia, Svédország, Németország és Csehszlovákia területein több kirándulást rendeznek mérsékelt áron. Az oda és visszautazás vasúti költségei III-ik osztályon, de gyorsvonaton, kb. 6000 lejbe kerülnek. Átlagos számítás szerint 12—14.000 ezer lejből az egész kirándulást, belefoglalva *minden* kiadást, még a fentjelzett külön kirándulás valamelyikét is, — meg lehet tenni. Igaz, hogy a mai viszonyok között ez az összeg elég sok, de amit kapunk érette, az megbecsülhetetlen. Aki csak teheti, jelentkezzék erre a kirándulásra. A jeletkezés határidejéül — tekintettel a hotelek valószínű túlzsufoltságára, a nekünk küldött prospektus junius 15-öt tűzte ki.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába április 18-tól május 26-ig tagsági díjat fizettek: Filep Endre Désfalva 1930-ra, Péter József Széplak 1929—1930-ra, Weress László, Weress Béla Kolozsvár 1934-re, Pál István 1933—1934-re, Agh Ferenc 1932—1933-ra, Pálffy Márton 1933—1934-re, Simó József Petrozsény, Götz Béla Hosszúfalu 1932—1934-re, D. F. E. Unitárius Nőegylet Ujszékely, Nagy Dénes Alsójára 1934-re.

Előfizetői díjat fizettek: Kisgyörgy Sándor Ujszékely, Szathmáry Ferenc, Petres Albert Derzsa, Benedek Gábor Kökös 1934-re.

Alapítói díjban fizetett Tóth István Kolozsvár 350 lejt.

Kolozsvár, 1934. május 26-án. *Gálfi Lőrinc.*

Uj előfizetőket gyüjtöttek: Balázs András lelkész Székelyderzs 2, Komjátszegi Géza lelkész Bihar 3, Benedek Gábor lelkész Kökös 1, Gál Mózes lelkész Sepsiszentkirály 1. Hálásan köszönjük a gyűjtők szives fáradozását!

Az Unitárius Közlöny megjelenik havonta.
Szerkesztő: **Szent-Iványi Sándor.**

Előfizetési ár: Egész évre nem egyleti tagoknak 36 L. Akik a 60 Lejt egy összegben előre befizetik, kapják a lapot, a Dávid Ferenc Egylet rendes tagjainak tekintetnek, s egyleti jogaika gyakorolhatják. Örökös alapitódij 1000 L. Magyarországi előfizetés 90 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztároshoz küldendő.

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T. CLUJ-KOLOZSVÁR